

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Комисия за енергийно
и водно регулиране

Вх. №...../.....2016 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД

от
дирекция „Правна“ и
дирекция „Природен газ“

Относно: *Проект на Правила за балансиране на пазара на природен газ и проект на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс, на „Булгартрансгаз“ ЕАД*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) е постъпило предложение с вх. № Е-15-45-40 от 21.07.2016 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД за одобрение на проект на Правила за балансиране на пазара на природен газ и проект на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс, ведно с проекти на същите и обосновка относно налагане на задължения в рамките на деня по член 25, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи (Регламент (ЕС) № 312/2014).

„Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че проектите на Правила за балансиране на пазара на природен газ, Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и Договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране са одобрени от Управителния съвет на дружеството с Решение по Протокол УС № 121 от 01.03.2016 г. и са публикувани на интернет страницата на оператора на газопреносна мрежа (ОПС) с оглед провеждане на публична консултация със заинтересованите страни. След проведената в периода 11.03.2016 г. - 15.04.2016 г. консултация по цитираните проекти, са постъпили предложения и становища от: „Агрополихим“ АД, „Булгаргаз“ ЕАД, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори (БФИЕК), DEPA S. A., „Дексия България“ ООД, „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД, ENGIE, EFET и „Овергаз Инк.“ АД. Дружеството е отразило преценените като целесъобразни предложения и становища в проектите, за което е представило мотиви и подробна информация в постъпилото предложение с вх. № Е-15-45-40 от 21.07.2016 г. Приложените за одобрение от КЕВР изменени проекти са одобрени от Управителния съвет на дружеството с решение по Протокол УС № 150 от 18.07.2016 г.

Със Заповед № 3-Е-137 от 27.07.2016 г. е сформирана работна група, която да извърши преглед на предложените проекти на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс с оглед установяване съответствието им с изискванията на Правилата за търговия с природен газ (ПТПГ) и с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 312/2014.

Съгласно чл. 188 и чл. 189 от Закона за енергетиката (ЗЕ), операторът на газопреносната мрежа администрира сделките по свободно договорени цени с природен газ и организира балансирането на пазара на природен газ в съответствие с ПТПГ, като е страна по всички сделки за балансиране на пазара на природен газ. На основание чл. 12, ал. 1 и ал. 3 от ПТПГ, ОПС организира балансирането на пазара на природен газ на дневна база, като сключва сделки за покупка и продажба на природен газ за балансиране, администрира сделките, като осигурява навременна и надеждна информация за сключване на сделките за балансиране и определя дисбалансите, за които трябва да бъде закупен или продаден природен газ за балансиране.

На основание чл. 12, ал. 8 от Правилата за търговия с природен газ, баланссьорът разработва и представя за одобрение в КЕВР Правила за балансиране на пазара на природен газ. Сделките за покупка и продажба на природен газ за балансиране се сключват от баланссьора с ползвателите на мрежата по цени, определени по методиката по чл. 11, ал. 3 от ПТПГ. Съгласно чл. 11, ал. 3 от ПТПГ тази методика, определяща начина на изчисляване на размера на дневния дисбаланс, както и на цените за положителен и отрицателен дисбаланс, се предлага от баланссьора и подлежи на одобрение от КЕВР.

С Регламент № 312/2014 се установява Мрежов кодекс, в който се определят правилата за балансирането на пазара на природен газ, в т.ч. свързаните с мрежата правила за процедурите по заявяване, таксите при дисбаланс, процедурите по сетълмент във връзка с дневната такса за дисбаланс и оперативното балансиране между мрежите на операторите на преносни системи. Установените с регламента правила за балансиране отразяват действителните потребности на системата, като отчитат наличните ресурси на ОПС и предвиждат стимули за потребителите на мрежата да балансират ефикасно балансовите си портфолия. Членове 47-50 от Регламент (ЕС) № 312/2014 и Глава трета, Раздел III от ПТПГ дават възможност, при липса на достатъчна ликвидност на краткосрочния пазар на природен газ на едро, ОПС да прилагат целесъобразни временни мерки за балансиране до достигане на достатъчна ликвидност на пазара и създаване на действаща борса за енергия. Съгласно чл. 19 от ПТПГ, ОПС може да предложи на КЕВР за одобрение доклад относно прилагане на временни мерки съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014. При прилагане на временни мерки цената на дневния дисбаланс може да бъде изчислявана съгласно методиката по чл. 11, ал. 3 от ПТПГ или в съответствие с доклада чрез административно регулиране, приближаване до пазарната цена или определяне въз основа на сделки на платформа за балансиране.

В тази връзка следва да се има предвид, че с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. на КЕВР и на основание чл. 46, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 312/2014 и чл. 19, ал. 3 от ПТПГ, е одобрен доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки по Регламент № 312/2014, а именно: алтернатива на платформа за балансиране, такса за временен дисбаланс, толеранс/допустимо отклонение. В одобрения доклад, в частта за прилагане на мярката „временна такса за дисбаланс“ е предвидено, че методиката за изчисляване на временните такси за дисбаланс следва да бъде одобрена от КЕВР по предложение на ОПС. Съгласно член 20 от Регламент № 312/2014, ОПС представя методиката за изчисляване на таксата при дневен дисбаланс, която ще се прилага в неговата зона за балансиране, за одобрение от националния регулаторен орган. След като бъде одобрена, методиката за изчисляване на таксата при дневен дисбаланс се публикува на съответната интернет страница. В методиката за изчисляване на таксата

при дневен дисбаланс се определя: изчислението на размера на дневния дисбаланс по член 21 и изчислението на приложимата цена по член 22 от регламента, както и всякакви други необходими параметри.

След проучване на предложените от „Булгартрансгаз“ ЕАД проекти на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс, включително за съответствие с разпоредбите на националното законодателство, се установи следното:

I. Проект на Правила за балансиране на пазара на природен газ (ПБППГ, Правилата)

ПБППГ са структурирани в девет глави, Допълнителни разпоредби и Преходни и заключителни разпоредби.

1. ПБППГ имат за цел създаването на режим на балансиране при отчитане на временните мерки съгласно Доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014, одобрен с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. на КЕВР. Балансърът извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсирание на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата за един газов ден. Балансърът купува и продава природен газ за балансиране с цел покриване на индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи.

ОПС е отговорен за физическото балансиране на системата, което представлява съвкупност от дейности, чрез които се осигурява ефективното функциониране на преносната мрежа в реално време, така че по всяко време урежда преноса на природен газ от входните точки на преносната мрежа до изходните, с оглед преносната система да бъде експлоатирана ефективно, безопасно и по недискриминационен начин за всички мрежови ползватели. Физическото балансиране включва дейности, свързани с физическо компенсирание на търговски дисбаланси (остатъчно балансиране на търговски дисбаланси) и дейности, свързани с осигуряване на оперативния интегритет на мрежата (оперативни мерки). В този смисъл, физическото балансиране на мрежата е функция на търговското балансиране.

ПБППГ предвиждат, че ползвателите са отговорни за осигуряването на баланс между входящите и изходящите потоци в своето балансово портфолио, като, за да намалят размера на своя дисбаланс, могат да търгуват с природен газ на виртуална търговска точка. За допуснатите от ползвателите дневни дисбаланси се предвижда заплащане на такса.

ПБППГ цели да бъдат отразени действителните нужди на системата, като се отчитат наличните ресурси на оператора. Ползвателите са стимулирани да балансират ефективно своите балансови портфолия. ПБППГ въвеждат и финансово изчистване на възникналите дневни дисбаланси на ползвателите, като се използва толеранс, а остатъчното балансиране се изпълнява чрез действия за балансиране от оператора. Предвидени са правила, свързани с изпълнение на задълженията на оператора да осигурява необходимата информация на ползвателите, за да имат възможност да предприемат коригиращи действия за промяна на потока в рамките на деня, с цел ефективно управление на риска, свързан с режима на балансиране. Предвижда се Правилата да се прилагат по отношение на националната и транзитната балансови зони, за които се създават отделни виртуални търговски точки, поради ограничения капацитет между двете балансови зони към момента, както и вследствие на спецификите им на работа.

Предложените ПБППГ уреждат обществените отношения, свързани с процедурата за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в точките на

междусистемно свързване; процедура за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в трансгранични точки с трети държави и вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи; обмен на данни с ползвателите; предоставяне на информация относно балансовия статус на мрежовите ползватели; въвеждане на виртуална търговска точка за всяка от балансовите зони; разпределяне на дисбаланси по ползватели, сетълмент и фактуриране на дисбаланси; оперативно балансиране; задължения в рамките на деня.

2. Глава втора от ПБППГ регламентира процедурата за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в точките на междусистемно свързване. Посочено е минималното съдържание на заявките и коригиращите заявки в точките на междусистемно свързване. Съгласно реда за подаване на дневни заявки, ползвателите имат правото да подават до оператора дневна заявка за газов ден D не по-късно от 15:00 ч. в газов ден D-1, като операторът взема предвид последната дневна заявка, която е получил от ползвателя преди 15:00 ч. в газов ден D-1. Сроктът за обработване на дневна заявка е от 15:00 ч. до 17:00 ч. в газов ден D-1. В този срок операторът изпраща съобщението за потвърдените количества до ползвателя. Редът за подаване на дневни коригиращи заявки дава възможност на ползвателите да подават дневни коригиращи заявки в срока за подаване на коригиращи заявки, който започва в 17:00 ч. в газов ден D-1 и изтича три часа преди края на газов ден D. Операторът започва цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки за газов ден D в началото на всеки час в рамките на този срок, като първият цикъл за обработване започва в 18:00 ч. в газов ден D-1. Редът и условията за отхвърляне на дневни заявки и дневни коригиращи заявки предвижда, че операторът може да отхвърли дневна заявка или дневна коригираща заявка до два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на дневна коригираща заявка.

Описан е процесът на съгласуване на дневните заявки и дневните коригиращи заявки за точките на междусистемно свързване, който се извършва с операторите на съседни преносни системи. Този ред се прилага в случай, че операторите не са се съгласили на други условия в Споразумението за междусистемно свързване.

Изрично е предвидено, че операторът не може да отхвърли дневна заявка или дневна коригираща заявка на ползвател на мрежата, само защото предвидените входящи количества на този ползвател на мрежата не са равни на предвидените му изходящи количества. Подготвителният период за изпълнение на заявка или коригираща заявка от оператора е два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка, съответно от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

Правилата предвиждат задължение за уведомяване на националния регулаторен орган и ползвателите за всяко предприето действие от оператора за промяна на количеството природен газ, заявено със заявка и дневна коригираща заявка. Такава промяната е допустима само в случай на извънредни обстоятелства или аварийни ситуации, когато има явна опасност за сигурността и стабилността на системата.

3. Глава трета от ПБППГ регламентира процедурата за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в трансгранични точки с трети държави и вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи, която включва описание на съдържанието на заявките, реда за подаване на дневни заявки и дневни коригиращи заявки, реда и условията за отхвърляне на дневни заявки и дневни коригиращи заявки, подготвителен период за изпълнение на заявка или коригираща заявка от оператора.

4. Глава четвърта от ПБППГ урежда обмена на данни с ползвателите и начините за комуникация в процеса на подаване, обработване и потвърждаване на заявки и коригиращи заявки. Операторът въвежда и използва поне един от следните видове обмен на данни: основан на документи обмен на данни, при който данните се поместват

във файлове, които се обменят автоматично между съответните информационни системи и интерактивен обмен на данни, при който данните се обменят в диалогов режим чрез уеб-базирано приложение посредством браузър.

5. Съгласно Глава пета от ПБППГ, операторът осигурява навременна и надеждна информация относно балансовия статус на мрежовите ползватели, чрез уеб-базиран клиентски портал - платформа за публикуване на данни и обмен на информация с мрежовите ползватели. Целта е да бъде осигурена възможност за всеки ползвател да предприема необходимите действия за коригиране на газовите си потоци за постигане на съответствие между количествата природен газ, които подава в газопреносната мрежа, и количествата, които изтегля от мрежата през съответния ден, така че да минимизира дисбаланса си и необходимостта от предприемане на действия по физическо (остатъчно) балансиране. Задължение на ползвателите на мрежата е да осигурят за своя сметка техническо оборудване и софтуер за обмен на данни с оператора на преносната мрежа. В случаите, когато разпределеното количество на ползвателя е равно на потвърденото, ОПС не е задължен да предоставя друга информация освен сведенията за потвърденото количество, а в останалите случаи, за ежедневно и неежедневно измервани входящи и изходящи количества, в газов ден D ОПС предоставя на ползвателите на мрежата най-малко два пъти на ден (в 12:30 ч. и в 16:30 ч.) актуализирани сведения за измерените или разпределената им част от измерените количества, най-малко за общите измервани входящи и общите изходящи потоци, като всяко актуализирано сведение се отнася до газовите потоци от началото на газов ден D. ОПС предоставя на всеки ползвател информация за разпределените му предварителни входящи и изходящи количества за газов ден D и за предварителния размер на дневния му дисбаланс, не по-късно от 13:00 часа на газов ден D+1. ОПС предоставя на всеки ползвател информация за разпределените му крайни входящи и изходящи количества и за крайния размер на дневния дисбаланс до 17,00 часа на 4-то число от месеца, следващ отчетния.

6. Глава шеста от ПБППГ регламентира режима на виртуалната търговска точка, като предвижда, че ОПС ще въведе и поддържа виртуални търговски точки (ВТТ) за всяка от балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Република България. Ползвателите на мрежата и търговците на природен газ могат да продават и купуват природен газ, използвайки ВТТ за съответната балансова зона, в това число с цел минимизиране на дисбалансите по своите балансови сметки. Предвидена е възможност операторът също да може да търгува природен газ на ВТТ при необходимост от предприемане на балансиращи действия от негова страна. Сделките за покупка и продажба на природен газ във ВТТ са по свободно договорени между страните цени. В този връзка ПБППГ предвиждат сключване на договор за участие на ВТТ между оператора от една страна и ползвателите и търговците от друга, който дава право на ползвателите и търговците да търгуват на ВТТ като регистрирани ползватели и да подават уведомления за смяна на собствеността на природния газ до оператора. Договорите за участие на ВТТ, които операторът сключва с ползвателите на мрежата, притежаващи капацитет за пренос, и с други регистрирани на ВТТ търговци на природен газ, се публикуват от оператора. На своята интернет страница операторът публикува и информация за виртуалната търговска точка.

Прехвърлянето на собствеността на природния газ между две балансови портфолия на регистрирани ползватели на ВТТ в рамките на една зона за балансиране се извършва чрез подаване на уведомления за сделка за продажба и за сделка за покупка, подавани до ОПС за съответния газов ден – за ден напред или в рамките на газовия ден. Времето за обработка на уведомленията за сделка от оператора е до два часа, след което на регистрирания ползвател се изпраща потвърждение по електронната поща. Когато количествата по уведомленията за сделка за покупка и за сделка за

продажба не са равни, ОПС разпределя по съответните портфолия по-ниското от двете посочени количества в уведомлението за сделка.

7. Съгласно предвидения в Глава седма от ПБППГ начин за разпределяне на дисбаланси по ползватели, сетълмент и фактуриране на дисбаланси, балансьорът предоставя информация на веб-базирания клиентски портал по отношение на статуса на балансовата сметка на ползвателите за газов ден D на ниво оперативна информация с цел да предприемат навременни корективни действия, а именно: да подадат коригиращи заявки или да сключат сделка за прехвърляне собствеността на природния газ на ВТТ за минимизиране на дисбаланса си за съответния ден. Балансьорът уведомява всеки ползвател за предварителния дневен дисбаланс за ден D, не по-късно от 13:00 часа на газов ден D+1. Балансьорът определя на всеки ползвател окончателен дисбаланс за всеки газов ден на предходния месец, след като се направят окончателните разпределения на входните и изходни количества за съответния ден по определена формула.

Всички дневни дисбаланси подлежат на финансово изчистване от/към балансовата сметка на съответния ползвател. Натрупаните по финансовата сметка такси за дисбаланс се изчистват към/от мрежовите ползватели на месечна база. Приложение в тази връзка намира Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс по чл. 11, ал. 3 от Правилата за търговия с природен газ. В началото на всеки месец финансовата сметка се нулира, като в нея започват да се натрупват дневните такси за дисбаланс за новия месец.

8. Глава осма от ПБППГ съдържа правила относно оперативното балансиране на газопреносната мрежа - физическо компенсирание на разликите между общите количества природен газ, доставени на входните точки на газопреносната мрежа, и общите количества природен газ, изтеглени от газопреносната мрежа за същия период. ОПС предприема действия за промяна на входящите или изходящите количества природен газ с цел да поддържа газопреносната мрежа в експлоатационните ѝ граници.

При наличие на физически дисбаланс на мрежата, операторът извършва действия за балансиране с цел поддържане на преносната мрежа в експлоатационните ѝ граници: сключва краткосрочни (за ден напред и в рамките на деня) сделки за прехвърляне собствеността на природен газ с другите участници на пазара за балансиране посредством ВТТ, при най-ниска предложена цена при покупка и най-висока при продажба; съхранява и/или използва количества природен газ в газопреносната мрежа (лайнпек); съхранява и/или използва количества природен газ във/от съоръжение за съхранение на природен газ; използва услуги по балансиране, като има правото да сключва договори за доставка на газ на вход на газопреносната мрежа с максимален срок на действие 1 година, след провеждане на прозрачна, недискриминационна и пазарно основана процедура съобразно максималния размер на възможните дисбаланси на природен газ в газопреносната мрежа.

В Правилата е предвидено, че в случай на обективна невъзможност операторът да предприеме действия за балансиране и ако кумулативният дисбаланс на газопреносната мрежа надвиши определена от оператора граница, което води до невъзможност да се балансира физически преносната система и/или се застраши целостта и безопасната ѝ експлоатация, операторът предприема действия съобразно раздел VI от „Правилата за управление и технически правила на газопреносните мрежи“ и/или Наредба № 10 от 2004 г. за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ.

9. В Глава девета от ПБППГ се предвижда възможността операторът да налага на ползвателите задължения в рамките на деня, за да бъдат стимулирани да управляват салдото по баланса си в рамките на деня, с цел гарантиране на целостта на преносната

мрежа и минимизиране на необходимостта от извършване на действия за балансиране от оператора. Предлагат се разпоредби за въвеждане на задължения в рамките на деня за входните и изходните точки на националната и транзитната балансови зони, с цел установяване на стабилен режим на управление на газовите потоци, при който не се застрашава целостта и безопасната експлоатация на системата.

В тази връзка „Булгартрансгаз“ ЕАД е представило обосновка относно налагане на задължения в рамките на деня по член 25, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014.

След анализ на конкретните разпоредби на проекта на ПБППГ се установи следното:

Предложеният проект на Правила за балансиране на пазара на природен газ е изготвен в съответствие със Закона за енергетиката, Правилата за търговия с природен газ, както и със заложените общи принципи за балансиране и изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014, при отчитане на Доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014, одобрен с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. на КЕВР.

1. Глава първа, съдържаща общи положения:

В съответствие с Регламент (ЕС) № 312/2014, представеният проект на ПБППГ гарантира, че ползвателите на мрежата ще могат да отговорят за балансирането на балансовите си портфолия, за да минимизират необходимостта ОПС да предприема действия за балансиране. Правилата отразяват действителното състояние на българската газопреносна система, като отчитат наличните ресурси на оператора и предвиждат стимули за ползвателите на мрежата да балансират ефикасно балансовите си портфолия. В съответствие с Регламент (ЕС) № 312/2014 е предвидено въвеждане на правила, свързани с изпълнение на задълженията на оператора да осигурява необходимата информация на ползвателите, за да имат възможност да предприемат коригиращи действия за промяна на потока в рамките на деня, с цел ефективно управление на риска, свързан с режима на балансиране.

С оглед прецизност на разпоредбите и яснота на текстовете предлагаме да бъдат направени корекции:

- чл. 1, т. 1 и т. 2 са допълнени с „обработване, отхвърляне“ на заявки и коригиращи заявки с оглед пълнота;

- в чл. 1, т. 7 е заличен текста „чрез използване на услуги по балансиране“, тъй като осъществяването на оперативно балансиране се извършва чрез действия за балансиране, които са конкретно описани в Глава осма;

- чл. 1, т. 8 е заличена, тъй като с ПБППГ няма да се определят задълженията в рамките на деня, предвид факта, че налагането на тези задължения е отделна процедура по Регламент (ЕС) № 312/2014;

- заличен е чл. 2, тъй като основанията за приемане на ПБППГ са посочени изрично в § 2 от Преходни и заключителни разпоредби на проекта;

- нанесени са редакционни корекции с оглед избягване на повторения в използваните изрази, правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране.

2. Глава втора, регламентираща процедурата за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в точките на междусистемно свързване:

Съдържанието на заявките и коригиращите заявки съответства на минимално изискуемото съдържание по член 13 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Процедурните правила в Глава втора са разработени в съответствие с изискванията на регламента - чл. 14 относно процедурата за подаване на заявки в точките на междусистемно свързване, чл. 15 относно процедурата за подаване на коригиращи заявки в точките на

междусистемно свързване и чл. 17 относно отхвърляне на заявки и коригиращи заявки или промяна на заявеното количество газ в точките на междусистемно свързване.

В съответствие с чл. 17, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 312/2014 е уредено и задължение за уведомяване от оператора на националния регулаторен орган и ползвателите за всяко предприето действие за промяна на количеството природен газ, заявено със заявка и дневна коригираща заявка. Причини за това могат да бъдат само случаи на извънредни обстоятелства или аварийни ситуации, когато има явна опасност за сигурността и стабилността на системата.

Разпоредбите относно основанията и реда за отхвърляне на заявки съответстват на член 17 от регламента.

Предвиденият процес на съгласуване със съседни оператори на преносни системи се прилага в случай, че операторите не са се съгласили на други условия в Споразумението за междусистемно свързване. Това споразумение се сключва в съответствие с Регламент (ЕС) № 2015/703 за установяване на Мрежов кодекс относно правила за оперативната съвместимост и обмена на данни.

С оглед прецизност на разпоредбите и яснота на текстовете предлагаме да бъдат направени корекции:

- наименованието на главата се променя от „Процедура за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в точките на междусистемно свързване“ на „Заявки и коригиращи заявки за пренос в точките на междусистемно свързване“, тъй като съдържащите се разпоредби се отнасят за подаване, обработване, отхвърляне и промяна на заявките, както и за съгласуване с операторите на съседни преносни системи;

- разпоредбите на новите чл. 5 и чл. 6 са допълнени с думата „обработване“ на дневни заявки и дневни коригиращи заявки;

- нанесени са редакционни корекции с оглед избягване на повторения в използваните изрази, яснота на текстовете, правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране, както и заличаване на изразите на английски език.

3. Глава трета, регламентираща процедурата за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в трансгранични точки с трети държави и вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи:

Правилата са разработени съгласно изискванията на член 18 от Регламент (ЕС) № 312/2014 относно процедурата за подаване на заявки и коригиращи заявки извън точките на междусистемно свързване. Съгласно параграф 1, националният регулаторен орган има правомощие да определя след консултация с ОПС в кои точки извън точките на междусистемно свързване се изисква подаване на заявки и коригиращи заявки. Съгласно параграф 2, когато в определени точки извън точките на междусистемно свързване се изисква подаване на заявки и коригиращи заявки, важат принципите, че ползвателите на мрежата имат право да подават коригиращи заявки за съответния газов ден и ОПС потвърждава или отхвърля подадените заявки и коригиращи заявки в сроковете по член 17.

В тази връзка предлагаме да бъдат направени корекции:

- наименованието на главата се променя от „Процедура за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос в трансгранични точки с трети държави и вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи“ на „Заявки и коригиращи заявки за пренос във вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи“, тъй като съдържащите се разпоредби се отнасят за подаване, обработване, отхвърляне и промяна на заявките, както и изпращане на потвърдените количества природен газ;

- от наименованието на главата, както и от разпоредбата на новия чл. 10 отпада израза „трансгранични точки с трети държави“, поради следните аргументи:

С проекта на ПБППГ се въвеждат изискванията на европейското законодателство, приложими за точките на междусистемно свързване. Прилагането на тези разпоредби, които изискват подаване на заявки и коригиращи заявки, може да се отнася и за други точки извън точките на междусистемно свързване, т.е. и във вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи. Въвеждането на същите изисквания за подаване на заявки и коригиращи заявки по отношение на трансграничните точки с трети държави представлява обвързване на оператори на газопреносни системи извън територията на Европейския съюз с Регламент (ЕС) № 312/2014.

- разпоредбите на новите чл. 10 и чл. 11 са допълнени с думата „обработване“ на дневни заявки и дневни коригиращи заявки;

- в разпоредбата на новия чл. 11, т. 4 се заличава изрече „след прилагане на процедурата по чл. 9“, тъй като за вътрешни входни и изходни точки не следва да се извършва съгласуване с операторите на съседни преносни системи;

- нанесени са множество редакционни корекции с оглед избягване на повторения в използваните изрази, яснота на текстовете, правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране, както и заличаване на изразите на английски език.

4. Глава четвърта, уреждаща обмена на данни с ползвателите и начините за комуникация в процеса на подаване, обработване и потвърждаване на заявки и коригиращи заявки гарантира осигуряването на достъп до информация в определена форма и чрез определено средство и достъпът на ползвателите на мрежата до тази информация при обичайните условия за използване, е в съответствие с чл. 29, ал. 2 от ПТПГ.

Предлагаме да бъдат направени редакционни корекции с оглед яснота на текстовете и правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране.

5. Глава пета, регламентираща предоставяне на информация относно балансовия статус на ползвателите:

Предвижда се операторът да осигурява навременна и надеждна информация относно балансовия статус на мрежовите ползватели, чрез уеб-базиран клиентски портал - платформа за публикуване на данни и обмен на информация с мрежовите ползватели. Ползвателите на мрежата са длъжни да осигурят за своя сметка техническо оборудване и софтуер за обмен на данни с ОПС. Тези правила гарантират изпълнението на задълженията на ОПС съгласно член 33 от Регламент (ЕС) № 312/2014.

Съгласно член 33, параграф 4 от регламента, националният регулаторен орган определя схемата за предоставяне на информация за всяка зона за балансиране, като при предоставянето на информация за измерените в рамките на деня входящи и изходящи количества важат едни и същи правила за всички схеми. „Булгартрансгаз“ ЕАД е предложил и е разработил реда за предоставяне на информация съгласно вариант 1, описан в член 3, т. 20 от регламента. Този вариант представлява схема за предоставяне на информация, при която информацията за ежедневно и нееднодневно измерваните изходящи количества се основава на разпределяне на измерените потоци през газовия ден. В тази връзка, начинът на предоставяне на информация съответства на правилата на чл. 34 - 37 от Регламент (ЕС) № 312/2014 относно измерваните в рамките на деня входящи и изходящи количества, ежедневно измерваните изходящи количества, нееднодневно измерваните изходящи количества, както и входящи и изходящи количества след газовия ден.

Предлагаме да бъдат направени редакционни корекции с оглед яснота на текстовете и правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране.

6. Глава шеста, регламентираща режима на виртуалната търговска точка:

Чрез въвеждане на виртуални търговски точки за всяка от балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Република България, ОПС ще осигури възможност на ползвателите на мрежата и търговците на природен газ да продават и купуват природен газ, в това число с цел минимизиране на дисбалансите по своите балансови сметки. В съответствие с член 2, параграф 5 и член 4, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014 е въведено правото ползвателите на мрежата да сключват с оператора споразумение с обвързваща правна сила, т.е. договор за пренос или друг договор, което им дава възможност да подават уведомления за сделка, в случая договор за участие на ВТТ. Във връзка с разпределяне на количествата по подадени уведомления за сделка за покупка и сделка за продажба в ПБППГ е заложено правилото, когато количествата по уведомленията не са равни, ОПС да разпределя пониското от двете посочени количества, а не да отхвърля и двете уведомления за сделка.

Режимът на виртуалните търговски точки е в съответствие с предвидената в одобрения на „Булгартрансгаз“ ЕАД доклад за прилагане на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 временна мярка „алтернатива на платформа за балансиране“ съгласно чл. 48 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Предвиденият в Правилата ред и начин за подаване на уведомления за сделка е в съответствие с правилата по член 5 от регламента.

В тази връзка, предлагаме да бъдат направени корекции:

- в разпоредбата на новия чл. 20 се заличава изреча „национална балансова зона и транзитна балансова зона“, тъй като зоните са дефинирани в новия чл. 3;

- нанесени са редакционни корекции с оглед избягване на повторения в използваните изрази, яснота на текстовете, правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране, както и въвеждане на съкращения на български език.

7. Глава седма, съдържаща начин за разпределяне на дисбаланси по ползватели, сетълмент и фактуриране на дисбаланси:

Съгласно член 20 от Глава V „Такси при дневен дисбаланс“ от Регламент (ЕС) № 312/2014, изчислението на размера на дневния дисбаланс по член 21, изчислението на приложимата цена по член 22, както и всякакви други необходими параметри са предмет на Методика за изчисляване на таксата при дневен дисбаланс, която ОПС представя за одобрение от националния регулаторен орган.

С оглед изложеното, предлагаме да бъдат направени корекции:

- разпоредбите на чл. 28 - 31 се заличават, тъй като са относими към предмета на обществените отношения, които се уреждат от Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс. В тази връзка е създаден нов чл. 27, в който се посочва, че операторът определя размера на началния и крайния дисбаланс по начина и реда, определени в Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс по чл. 11, ал. 3 от Правилата за търговия с природен газ, и е редактирана разпоредбата на новия чл. 28;

- нанесени са редакционни корекции.

8. Глава осма, съдържаща правила относно оперативното балансиране на газопреносната мрежа:

Тези правила предвиждат предприемане от оператора на действия за балансиране в съответствие с разпоредбите на член 6 - член 8 от Регламент (ЕС) № 312/2014 и при отчитане на временните мерки съгласно одобрения на „Булгартрансгаз“ ЕАД доклад за прилагане на временни мерки по регламента. Действията по балансиране са изброени в реда на използване на продуктите съгласно член 9, параграф 1 от регламента, съгласно който при спазване на принципите за извършване на действията за балансиране по недискриминационен начин и съобразяването им с евентуалните задължения на ОПС за икономична и ефикасна експлоатация на

преносната мрежа, когато решава кои са подходящите действия за балансиране, операторът: отдава предимство на използването на нематериални продукти пред всички други налични краткосрочни стандартизирани продукти, когато и доколкото е целесъобразно; използва другите краткосрочни стандартизирани продукти, при изпълнението на определени условия; използва услуги по балансиране само когато краткосрочните стандартизирани продукти няма да бъдат или вероятно няма да бъдат подходящи за поддържане на преносната мрежа в експлоатационните ѝ граници.

В тази връзка, предлагаме да бъдат направени редакционни корекции с оглед яснота на текстовете и преномериране, както и въвеждане на съкращения на български език.

9. Глава девета, съдържаща възможността оператора да налага задължения в рамките на деня на ползвателите и правила относно налагането им:

В Глава девета „Задължения в рамките на деня“ и т. 22 от Допълнителните разпоредби на проекта на ПБППГ е предвидено ОПС да въведе задължения в рамките на деня съгласно член 25, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 312/2014.

Съгласно член 26, параграф 1 от регламента, ОПС може да направи предложение до националния регулаторен орган за налагане или изменение на задължение в рамките на деня, което може да съчетава елементи от различните видове задължения, описани в член 25, при условие че предложението отговаря на критериите по член 26, параграф 2.

Процедурата във връзка с налагане на задължения в рамките на деня изисква: ОПС да се консултира със заинтересованите страни, в т.ч. с националните регулаторни органи, със засегнатите оператори на разпределителни системи и с операторите на преносни системи в съседните зони за балансиране, във връзка с всяко задължение в рамките на деня, което предлага да се наложи, включително във връзка с методиката и допусканията, които е използвал, за да стигне до заключението, че отговаря на критериите по член 26, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 312/2014; след консултацията ОПС да изготви препоръка, която съдържа окончателното предложение и анализ съгласно член 26, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 312/2014 и да представи препоръката на националния регулаторен орган за одобрение на съдържащото се в нея предложение по процедурата по член 27 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Националният регулаторен орган взема мотивирано решение и го публикува в срок от шест месеца от получаването на пълната препоръка (член 27, параграф 1 от регламента).

Предвид факта, че приложената обосновка относно налагане на задължения в рамките на деня по член 25, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014 няма характера и съдържанието на препоръка по член 26 от регламента, с оглед спазване на горепосочените задължителни изисквания на европейското законодателство, „Булгартрансгаз“ ЕАД е уведомено, че следва да инициира отделно производство във връзка с исканото налагане на задължения в рамките на деня, като представи в КЕВР доказателства за изпълнение на всички процедурни правила и пълната препоръка, която съдържа окончателното предложение на дружеството и анализ съгласно член 26, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 312/2014 (писмо изх. № Е-15-45-40 от 10.10.2016 г.)

С оглед изложеното, предлагаме глава девета да бъде преработена и да бъдат направени корекции:

- заличени са разпоредбите на чл. 38 и чл. 39;
- изменена е дефиницията в Допълнителната разпоредба на „задължение в рамките на деня“, от която отпада конкретното посочване на параграф 3 на член 25 от регламента;
- създаден е нов чл. 34, съгласно който операторът може да отправя до КЕВР предложение за налагане на задължения в рамките на деня по реда на чл. 26 от Регламент (ЕС) № 312/2014 и може да предложи различни задължения в рамките на

деня за различните категории входни или изходни точки с цел осигуряване на по-ефективни стимули за различните категории ползватели на мрежата.

10. Допълнителна разпоредба:

С оглед факта, че част от предложените дефиниции се съдържат в § 1 Допълнителна разпоредба на Правилата за търговия с природен газ, а друга част са относими към предмета на обществените отношения, които се уреждат от Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс, предлагаме в ДР на проекта на ПБППГ да бъдат запазени дефинициите на: балансово портфолио, виртуална търговска точка, дисбаланс, действие за балансиране, зона за балансиране, задължение в рамките на деня, количество по уведомление за сделка, подготвителен период, ползвател на мрежата, потвърдено количество, разпределено количество, регистрирани ползватели на виртуална търговска точка, схема за предоставяне на информация, услуга по балансиране и цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки. Тези дефиниции са представени по азбучен ред и в същите са направени някои редакционни корекции.

В допълнение, предлагаме също в проекта на ПБППГ изразът „националния регулаторен орган“ да бъде заменен с думата „КЕВР“; да отпадне пояснението „мрежови“ на ползвател, както и „на мрежата“, а изразът „балансиран портфейл“ да бъде заменен с израза „балансирано портфолио“.

9. Преходни и заключителни разпоредби (ПЗР):

С оглед необходимостта от определен период за реално прилагане на ПБППГ, ведно със съответните такси за дисбаланс, в ПЗР са регламентирани моментът на влизане в сила на Правилата и началният момент на прилагането им.

II. Проект на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс (МОДТД, Методиката).

Методиката е структурирана в седем глави, Допълнителни разпоредби и Преходни и заключителни разпоредби.

1. МОДТД регламентира реда и условията за образуване и прилагане на дневна такса за дисбаланс. Методиката има за цел да гарантира формиране на недискриминационни такси за дисбаланс за ползвателите, създавайки стимули за ползвателите на преносните мрежи на територията на страната да балансират ефикасно балансират си портфейли. Таксите отразяват реално направени разходи за дейността по балансиране и включват икономически обоснована възвръщаемост. Предвижда се Методиката да се прилага поотделно за балансират зони на газопреносните мрежи на територията на Република България. МОДТД предвижда модел за дневно балансиране, който използва толеранс и финансово изчистване на възникнали дневни дисбаланси. Балансьорът купува и продава природен газ за балансиране, за да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи, подлежащи на балансиране и води отделна счетоводна отчетност по отношение на разходите и активите, с които се извършва дейността балансиране.

2. Глава втора от МОДТД регламентира начина на изчисляване на дисбаланса. За всеки газов ден D , предварително определеното дневно количество дисбаланс, разпределено на ползвател, се изчислява от балансьора на следващия газов ден $D+1$, чрез изваждане на предварително разпределените количества, изтеглени на изходни точки на балансовата зона от ползвателя от предварително разпределените количества, подадени на входни точки на балансовата зона за ден D от същия ползвател. Балансьорът определя и крайни количества дисбаланс на всеки мрежов ползвател за всеки газов ден на предходния месец, след като бъдат направени окончателните разпределения на входните и изходни количества за балансовата зона за съответния ден. Крайните количества дисбаланс са разликата между сумата на окончателно разпределените количества на входни точки на ползвателя по отношение на газовия ден

D и сумата на окончателно разпределени количества на изходни точки на ползвателя по отношение на газовия ден D. За изчисляване на окончателно разпределените количества на входни/изходни точки към предварително разпределените количества се добавя корекция в разпределените дневни количества на входни/изходни точки, след проведена процедура по преразпределение (положителна или отрицателна) за газовия ден D. Всички дневни дисбаланси за балансовите зони подлежат на финансово изчистване към финансовата сметка на съответния ползвател, като за всеки ден от месеца салдото на финансовата сметка се променя в зависимост от границите, в които попада абсолютната стойност на дневния дисбаланс спрямо толеранса. Предвижда се и прилагането на т.нар. „малка корекция“, която е от 3% до 10%. Балансът предвижда за първата година от въвеждане на такса за дисбаланс малката корекция да бъде в размер на 10%. За всяка следваща година се предвижда стойността на корекцията да се приема от КЕВР по предложение на балансъора. Толерансът се определя от балансъора на дневна база за всеки ползвател поотделно за всяка балансова зона, като процент от сумарния резервиран капацитет на изходни точки на балансовата зона за конкретния ден. Размерът на толеранса е еднакъв за всички ползватели и за всички балансови зони, и не може да бъде по-голям от 5%.

3. Глава трета от МОДТД регламентира определянето на цена на природния газ за балансиране. За всеки ден от месеца се определя цена на природния газ за балансиране, която се изчислява като сума от референтната цена на природния газ за деня D и разходна компонента на цената на природния газ за балансиране.

Референтната цена се определя по следния начин:

- при наличие на борса за търговия с природен газ и извършени повече от десет търговски сделки за покупка/продажба на природен газ с обем не по-малък от 6 000 хил. м³ за деня на отчитане и предходните 2 дни – равна на среднопретеглената за периода цена от извършените търговски сделки;

- при неизпълнение на горните условия, цената е равна на утвърдената на обществения доставчик за деня цена на природния газ за продажба на крайни снабдителни и за клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, без включена цена за пренос по газопреносната система.

Разходната компонента на цената на природния газ за балансиране е стойност с положителен или отрицателен знак за единица дисбаланс, определена годишно от балансъора по формула, съгласно която сумата/разликата на необходимите годишни приходи за дейността балансиране и годишно прехвърлената сума от сметката за неутралност при балансиране, се разделя на очаквания сумарен годишен дисбаланс, общо за всички балансови зони.

4. Глава четвърта от МОДТД регламентира формирането на необходимите приходи за дейността балансиране. Те се определят годишно от балансъора като сума от прогнозните оперативни годишни разходи за дейността по балансиране на природен газ за годината на определяне, разходите за амортизация на активите, с които се извършва тази дейност, отчетени за предходната отчетна година и произведението от базата на възвръщаемост и нормата на възвръщаемост на капитала.

Базата на възвръщаемост се изчислява като от стойността на активите, с които се извършва дейността балансиране и които имат полезен живот към края на предходната отчетна година, се изважда балансовата стойност на активите, обслужващи дейността, придобити чрез финансиране или по безвъзмезден начин, както и натрупаната амортизация към края на предходната отчетна година на активите, с които се извършва дейността балансиране, и се добавя необходимия оборотен капитал за извършване на дейността балансиране за годината на определяне.

Необходимият оборотен капитал се изчислява въз основа на проучване на необходимите средства за поддържане на достатъчен размер парични средства за

посрещане на текущите задължения, както и задълженията към доставчици *или* като стойност не по-висока от 1/8 от годишните оперативни парични разходи за дейността, включително разходите за закупуване на оперативен газ и поддържане на запас с цел извършване на физическо балансиране на мрежите.

Предвижда се КЕВР с решение да одобрява норма на възвръщаемост на собствения капитал по предложение на балансъора или да определя целева норма на възвръщаемост на капитала. Съгласно Методиката, балансърът изчислява нормата на възвръщаемост всяка година при определянето на необходимите годишни приходи.

5. Глава пета от МОДТД съдържа правила за формиране на сметката за неутралност при балансиране, която се води от балансъора. В края на всяка газова година балансърът определя годишно финансово салдо за дейността балансиране като разлика между годишните приходи от дейността балансиране, годишните разходи за дейността и определената възвръщаемост.

Финансовото салдо може да е с положителен или отрицателен знак и се натрупва в сметката за неутралност при балансиране, като балансърът се стреми да постигне нулева стойност, а в края на всяка газова година предприема действия за освобождаване/компенсиране на цялата или на част от натрупаната стойност чрез корекция на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране.

Предвижда се възможност, ако след извършване на освобождаване/компенсиране, в сметката остане определена положителна сума и ако балансърът е и оператор на газопреносни мрежи, за които извършва балансиране, да освободи натрупаната сума, като я включи при определянето на цените за достъп и пренос на природен газ в директно прехвърляемите разходи за следващ ценови период с отрицателен знак.

6. Глава шеста от МОДТД съдържа правила относно извършване на сетълмент на дисбаланси, фактуриране и плащане.

Балансърът води финансова сметка за балансиране за всеки ползвател, в която се натрупват дневните финансови изчисления на разпределените дисбаланси за всяка балансова зона поотделно. Всички такси дисбаланс, предмет на дневните финансови изчисления, се осчетоводяват във финансовата сметка за балансиране. При определяне на крайни количества дисбаланс, различни от начално определените за даден газов ден, балансърът преизчислява значението на финансовата сметка за балансиране, имайки предвид определените крайни количества дисбаланс. Натрупаните по сметката такси за дисбаланс се изчисляват към/от мрежовите ползватели на месечна база. В началото на всеки месец сметката се нулира, като в нея започват да се натрупват дневните такси за дисбаланс за новия месец. Балансърът издава месечна фактура на стойност, определена от всички начисления, отнасящи се до разпределените дневни количества дисбаланс за всяка балансова зона поотделно и прилаганите цени за дисбаланс на дневна база. Ползвателят заплаща/получава от балансъора резултатната обща сума в лева. За определяне на стойността на месечната фактура балансърът изготвя обобщено извлечение за сетълмент на дисбаланси по дни от месеца и балансови зони за всеки ползвател на газопреносните мрежи в 2-дневен срок от датата на определяне на крайните дисбаланси. В Методиката е предвидена възможността ползвател да оспори извлечението или част от него, като представи допълнителни доказателства, приети от балансъора, които налагат промяна на извлечението, като е длъжен да приеме/издаде фактура на база на извлечението, независимо от оспорването.

7. В глава седма от Методиката е регламентиран редът за определяне и изменение на ценообразуващите елементи, формиращи таксата за дисбаланс.

В срок до два месеца преди началото на всяка газова година балансърът определя: необходими годишни приходи за дейността по балансиране, сумата за освобождаване/компенсиране от сметката за неутралност при балансиране, размера на

толеранса, както и размера на малката корекция в проценти. Въз основа на определените стойности и на прогнозния сумарен годишен дисбаланс общо за всички балансови зони, балансьорът изчислява и разходната компонента на цената за дисбаланс и публикува проект на решение на управителния му орган за определяне на ценообразуващите елементи на таксата за дисбаланс за газовата година, като организира и провежда публична консултация по проекта. След приключване на процедурата по публична консултация, балансьорът взема решение за ценообразуващите елементи на таксата за дисбаланс и в тридневен срок изпраща в КЕВР копие от решението си заедно с допълнителна информация, както и становищата на заинтересованите лица от проведената публична консултация и коментарите на балансьора по всяко становище.

МОТДТ предвижда балансьорът да: публикува решението за приемане на ценообразуващите елементи в средства за масова информация и на интернет страницата си, не по-късно от 14 дни преди началото на газовата година; поддържа на страница си актуална информация за ценообразуващите елементи и методиките, свързани с образуването, калкулирането и прилагането на дневните такси за дисбаланс и ежедневно да обявява цената за балансиране.

Предвидени са правомощия на КЕВР да извършва текущо наблюдение, мониторинг и контрол върху дейността на балансьора в съответствие с приложимото законодателство, както и Комисията с решение, по реда и условията на действащото законодателство, да даде предписания на балансьора по отношение прилагането на Методиката, като определи срок за тяхното изпълнение. Балансьорът е длъжен да изпълни дадените предписания или задължителни указания в определения срок.

След анализ на конкретните разпоредби на проекта на МОТДТ се установи следното:

Предложеният проект на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс е изготвен в съответствие със Закона за енергетиката, Правилата за търговия с природен газ, както и със заложените общи принципи за балансиране и изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2004, при отчитане на Доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014, одобрен с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. на КЕВР.

1. Глава първа, съдържаща общи положения:

В съответствие с Регламент (ЕС) № 312/2014, представеният проект на Методика гарантира, че ползвателите имат задължение да заплащат или имат право да получават такси при дневен дисбаланс в зависимост от размера на дневния дисбаланс за всеки газов ден. Проектът на Методика предвижда модел за дневно балансиране, който използва толеранс и финансово изчистване на възникнали дневни дисбаланси. Балансьорът купува и продава природен газ за балансиране, за да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи, подлежащи на балансиране. В този смисъл, таксата за дневен дисбаланс отразява разходите и е съобразена с цените, свързани с евентуалните действия за балансиране на ОПС.

С оглед прецизност на разпоредбите и яснота на текстовете предлагаме да бъдат направени корекции:

- чл. 1 е редактиран в съответствие с предмета на Методиката съгласно чл. 20 от регламента;
- заличен е чл. 2, тъй като основанията за приемане на Методиката са посочени изрично в § 4 от Преходни и заключителни разпоредби на проекта;
- нанесени са редакционни корекции и е отразено преномерирането на разпоредбите.

2. Глава втора, регламентираща начина на изчисляване на дисбаланса:

Начинът на изчисляване на размера на дневния дисбаланс за балансовото портфолио на всеки ползвател на мрежата за всеки газов ден съответства на посочения начин и представената формула в член 21 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Регламентирано е задължението на балансъора да уведомява всеки ползвател за началния и крайния размер на дневния му дисбаланс, което е в съответствие с член 21, параграф 4 от регламента. Предвидено е и правилото, че таксата за дневен дисбаланс се определя въз основа на крайния размер на дневния дисбаланс съгласно член 21, параграф 5 от регламента.

Предвидените в проекта на Методика правила за финансово изчистване към финансовата сметка на съответния ползвател и отразяване за всеки ден от месеца в салдото на финансовата сметка на сумите, изчислени в зависимост от това дали частта от дневния дисбаланс попада в рамките или извън рамките на предоставения толеранс, са в съответствие с прилаганите временни мерки в Доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки по член 47-51 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Съгласно доклада, за изчисляване на допустимото отклонение се прилага метод, при който за база се приема максималния дневен капацитет от портфолиото на ползвателя. Размерът на толеранса е еднакъв за всички ползватели и за всички балансови зони, и е до 5%.

Начинът на изчисляване на таксата за дисбаланс отразява и малката корекция, която е предвидена в размер от 3% до 10%, съгласно член 22, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 312/2014. По този начин ползвателите се насърчават да балансират своите входящи и изходящи количества природен газ. Малката корекция се определя и прилага по недискриминационен начин, който не води до прекомерно излагане на риск от такси за дневен дисбаланс за ползвателите.

С оглед прецизност на разпоредбите и яснота на текстовете предлагаме да бъдат направени корекции:

- Глава втора се преименува от „Изчисляване на дисбаланс“ на „Изчисляване на размера на дневния дисбаланс“;

- навсякъде в текста думата „предварително“ се заменя с „начално“ в съответствие с терминологията в регламента, като в тази връзка тази корекция е нанесена и във формулите;

- навсякъде в текста думите „окончателно“ и „окончателни“ се заменят съответно с „крайно“ и „крайни“ в съответствие с терминологията в регламента, като в тази връзка същите корекции са нанесени и във формулите;

- във формулите знакът за умножение „*“ е заменен със знака „*“ с оглед уеднаквяване на всички формули;

- нанесени са редакционни корекции с оглед правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране.

3. Глава трета, регламентираща определянето на цена на природния газ за балансиране:

Начинът на определяне на цена на природния газ за балансиране се основава на изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 при съобразяване с временните мерки съгласно Доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки. Предвид липсата на търговска платформа, която да е ликвидна и да отговаря на критериите по чл. 10 от регламента, не е възможно да се определи среднопретеглената цена на природния газ, търгуван на платформата за всеки газов ден и да бъдат определени пределните продажни и покупни цени на природния газ за балансиране. В тази връзка и съгласно член 22, параграф 4 от регламента, в проекта на Методика е предвидено „правило по подразбиране“. Референтната цена на природния газ за деня D се определя за всеки ден от периода на балансиране по два начина, като ако не е възможно да се определи цена равна на среднопретеглената за периода цена от извършените търговски сделки, се определя цена равна на утвърдената на обществения доставчик за деня, цена

за продажба на природен газ на крайни снабдители на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, приложима за съответния ден, без включена цена за достъп и пренос по газопреносната мрежа. В съответствие с член 19, параграф 3 от регламента, цената на природния газ за балансиране отразява и разходите и е съобразена с цените, свързани с евентуалните действия за балансиране на ОПС. Разходната компонента на цената на природния газ за балансиране представлява стойност с положителен или отрицателен знак за единица дисбаланс, определяна годишно, като сумата на необходимите годишни приходи за дейността балансиране и годишно прехвърлената сума от сметката за неутралност при балансиране се разделя на очаквания сумарен годишен дисбаланс, общо за всички балансови зони.

С оглед прецизност на разпоредбите и яснота на текстовете предлагаме да бъдат нанесени редакционни корекции и преномериране.

4. Глава четвърта, регламентираща формирането на необходимите приходи за дейността балансиране:

Начинът на определяне на необходимите годишни приходи за дейността балансиране отчита разходите, които балансаторът прави за тази дейност. С оглед прецизност и яснота на текстовете, предлагаме да бъдат направени редакционни корекции и преномериране.

5. Глава пета, регламентираща сметката за неутралност при балансиране.

Съгласно принципите на неутралността по член 29 от Регламент (ЕС) № 312/2014, ОПС не може да реализира печалба или загуба от плащането и събирането на таксите при дневен дисбаланс, таксите в рамките на деня, таксите за действия за балансиране и другите такси, свързани с дейностите му по балансиране, които представляват всички дейности, извършвани от оператора в изпълнение на задълженията му по регламента. ОПС прехвърля на ползвателите на мрежата: всички разходи и приходи, произтичащи от таксите при дневен дисбаланс и таксите в рамките на деня; всички разходи и приходи, произтичащи от извършваните действия за балансиране, освен ако националният регулаторен орган смята, че тези разходи и приходи са възникнали при неспазване на принципа на ефикасността съгласно приложимите национални разпоредби; всички други разходи и приходи, свързани с дейностите по балансиране, извършвани от ОПС, освен ако националният регулаторен орган смята, че тези разходи и приходи са възникнали при неспазване на принципа на ефикасността съгласно приложимите национални разпоредби.

В тази връзка в проекта на Методика е въведена сметка за неутралност при балансиране, като балансаторът в края на всяка газова година определя годишно финансово салдо за дейността балансиране като разлика между годишните приходи от дейността балансиране, годишните разходи за дейността и определената възвръщаемост върху базата на възвръщаемост. В сметката за неутралност се натрупва определеното годишно финансово салдо от дейността с положителен или отрицателен знак. Балансаторът се стреми да постигне нулева стойност на сметката за неутралност при балансиране, като освобождава/компенсира ежегодно цялата или част от натрупаната сума, чрез корекция на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране. С оглед уреждане на възможността, въпреки извършване на действия от балансатора за освобождаване на натрупана сума по сметката, по същата да остане определена положителна сума, предлагаме да бъде направена редакция на предложението от дружеството текст, а именно балансаторът да може да освободи натрупаната сума, за да коригира разходната компонента на цената на природния газ за балансиране през следващи ценови периоди с тази сума. Предлагаме да бъдат нанесени някои редакционни корекции и преномериране.

6. Глава шеста, съдържаща сетълмент на дисбаланси, фактуриране и плащане:

Редът в проекта на Методика съответства на предвидените разпоредби в проекта на ПБППГ. Натрупаните по финансовата сметка такси за дисбаланс се изчистват към/от ползвателите на месечна база, като в началото на всеки месец финансовата сметка се нулира, и в нея започват да се натрупват дневните такси за дисбаланс за новия месец. Предвидено е и правилото, че стойността на финансовата сметка за балансиране отчита определените крайни количества дисбаланс. Задължението на балансьора да изготвя и изпраща обобщено извлечение за сетълмент на дисбаланси по дни от месеца и балансови зони, за всеки ползвател на газопреносните мрежи, в 2-дневен срок от датата на определяне на крайните дисбаланси, въз основа на което се определя стойността на месечната фактура, което кореспондира с член 21, параграф 5 и с член 37, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014, съгласно който ОПС предоставя на всеки ползвател на мрежата сведение за разпределените му крайни входящи и изходящи количества и за крайния размер на дневния дисбаланс в срок, определен съгласно приложимите национални разпоредби.

С оглед прецизност и яснота на текстовете предлагаме да бъдат нанесени редакционни корекции, правилно структуриране на разпоредбите от гледна точка на правна техника и преномериране.

7. Глава седма, регламентираща реда за определяне и утвърждаване на ценообразуващите елементи, формиращи таксата за дисбаланс:

Съгласно принципите за неутралност по член 29 от Регламент (ЕС) № 312/2014 ОПС прехвърля на ползвателите на мрежата всички разходи и приходи, вкл. тези, свързани с дейностите по балансиране, освен ако националният регулаторен орган смята, че тези разходи и приходи са възникнали при неспазване на принципа на ефикасността съгласно приложимите национални разпоредби. В тази връзка и с оглед спазване на принципа на ефикасността КЕВР следва да има възможност да извърши преценка, която да показва доколко ОПС действително е ограничил разходите при извършването на действията за балансиране. Тази преценка следва да се извърши при отчитане на информацията, времето и средствата, с които е разполагал ОПС в момента, когато е решил да извърши действието за балансиране.

С оглед гореизложеното, предвид липсата на достатъчна ликвидност на пазара на природен газ в страната и одобрен от КЕВР Доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за прилагане на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014, предлагаме създаването на разпоредби, оправомощаващи Комисията да утвърждава разходната компонента на цена на природния газ за балансиране. В тази връзка с оглед предложения подход, в проекта на Методика е уредена процедура и срокове за провеждане на производството. Предвидено е обществено обсъждане с участие на балансьора и заинтересованите лица, като по този начин се гарантира прозрачност на процедурата и се дава възможност да изразят становища. КЕВР публикува решението си на интернет страницата на Комисията, а балансьорът - в средства за масово осведомяване и на интернет страницата на дружеството.

Правилата, че балансьорът публикува решението не по-късно от 10 дни преди началото на газовата година, че ежедневно обявява на интернет страницата си цена на природния газ за балансиране и че поддържа на своята страница актуална информация за елементите на дневните такси за дисбаланс кореспондира с член 20, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 312/2014.

Освен гореизложеното предлагаме да бъдат направени и корекции:

- структуриране на разпоредбите с оглед спазване на последователността на процедурните действия за приемане на решение за утвърждаване на разходната компонента и сроковете за това;

- прецизиране на разпоредбите, структурирането им от гледна точка на правна техника и преномериране;

- прецизиране на разпоредбите относно правомощията на КЕВР по контрол по прилагане на Методиката;
- въвеждане в Глава седма на разпоредбата, касаеща изменение на Методиката.

8. Допълнителна разпоредба:

С оглед факта, че част от предложените дефиниции се съдържат в § 1 Допълнителна разпоредба на Правилата за търговия с природен газ, а друга част са дефинирани в Правилата за балансиране на пазара на природен газ, предлагаме предвид предмета на обществените отношения, които се уреждат в проекта на Методика, в Допълнителната разпоредба да бъдат запазени дефинициите на: балансова сметка, балансово портфолио, количество дисбаланс, малка корекция, сметка за неутралност, такса за дисбаланс, толеранс и ценови период. Тези дефиниции са представени по азбучен ред и в същите са направени някои редакционни корекции.

В допълнение, предлагаме също в проекта на Методика да отпадне пояснението „мрежови“ на ползвател и „на мрежата“, а изразът „балансиран портфейл“ да бъде заменен с изрече „балансирано портфолио“.

9. Преходни и заключителни разпоредби (ПЗР):

Предвид факта, че настоящата газова година е започнала на 1 октомври и с оглед необходимостта от съобразяване на процедурата по Методиката за първия ценови период е предвидена преходна разпоредба, уреждаща хипотезата на подаване в КЕВР на заявление за утвърждаване на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране за първия ценови период, в срок не по-късно от 1 месец от влизане в сила на тази методика. В тази връзка са регламентирани моментът на влизане в сила на Методиката и началният момент на прилагането на цените, определени по тази Методика.

Прилагането на проектите на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс не е обвързано с разходи за държавния бюджет, поради което не се и изисква финансова обосновка по смисъла на Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Във връзка с гореизложеното, при одобряване на предложените проекти, следва да бъде проведена процедурата в съответствие с разпоредбите на Закона за нормативните актове, Административно-процесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектите на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс следва да бъдат публикувани на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Следва да бъде проведено обществено обсъждане на проектите, като на балансора и на заинтересованите лица да бъде предоставен поне минималния законоустановен срок за изразяване на становища и предложения по проектите.

С оглед гореизложеното, на основание чл. 14 от Закона за енергетиката, чл. 11, ал. 3 и чл. 12, ал. 8 от Правилата за търговия с природен газ, чл. 43, ал. 1 и ал. 6, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме Комисията да вземе следните

РЕШЕНИЯ:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да приеме проектите на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс;

3. Да насрочи обществено обсъждане на проектите на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс, като датата и часът на общественото обсъждане бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране.

4. Да публикува проектите на Правила за балансиране на пазара на природен газ и на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс на интернет страницата на Комисията, ведно с доклада и на Портала за обществени консултации.

Приложения: 1. Проект на Правила за балансиране на пазара на природен газ;
2. Проект на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс.